

ДОЛЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ» У ЧАСИ ЗМІН

Михайло Солощук,

*завідувач кафедри Інформатики та інтелектуальної власності, НТУ «ХПІ»,
кандидат технічних наук*

Ірина Шуба,

*доцент кафедри Інформатики та інтелектуальної власності, НТУ «ХПІ»,
кандидат технічних наук*

У статті досліджено ставлення, обізнаність студентів-пятикурсників щодо питань інтелектуальної власності, плагіату та купівлі контрафактного товару. Розглянуто проблемні питання формування освіти як необхідної умови забезпечення демократичного суспільства. Було доведено недоцільність виключення зі списку обов'язкових дисципліни «Інтелектуальна власність».

Ключові слова: інтелектуальна власність, плагіат, контрафакт, євроінтеграція, менталітет, обізнаність, ліцензійний програмний продукт

Вступ. Україна взяла напрям на євроінтеграцію з перспективою переходу до постіндустріальної моделі суспільства, де переважає інноваційний сектор економіки з високоякісною промисловістю, що створена за рахунок людського капіталу, який утворюють високоякісні, освідчені люди-професіонали. Наша країна має великий потенціал людського капіталу, наприклад, хоч офіційно Україна й не має нобелівських лауреатів, проте шість з них мають українське коріння [1]. Багато українських учених зробили величезний внесок у розвиток науки та визнані світовим науковим товариством. Однак шлях євроінтеграції складний і вимагає в перспективі гармонізації значної частини законодавства, зокрема у сфері захисту прав інтелектуальної власності, з відповідними нормами ЄС [2], що вимагатиме певних змін, зокрема й у свідомості громадян щодо дотримання законодавства. Оскільки переважно сучасним дітям і молоді доведеться будувати високорозвинену європейську країну, виникає потреба прищепити їм європейські цінності, такі як [3] дотримання права людини,

мир, демократія, верховенство закону, повага до інших культур, солідарність, повага до життя людини, рівність, особиста свобода, толерантність, самовираження, пунктуальність тощо. Повага до прав людини, майнових та немайнових, зокрема права інтелектуальної власності, які закріплені Конституцією України [4], дотримання законів наразі є пріоритетами. Першим кроком у цьому напрямі влада зробила, підписавши наказ Міністерства освіти та науки України (далі — МОН України) № 811 від 20.10.2004 р. «Про введення в вищих навчальних дисциплінах «Інтелектуальна власність», що дозволило підвищити рівень обізнаності старшокурсників як майбутніх фахівців у різних галузях промисловості та науки. Дисципліна викладалася з метою ознайомлення п'ятикурсників із правовими нормами щодо використання чужих і захисту своїх об'єктів інтелектуальної власності [5]. Однак у березні 2015 р. керівництвом країни було відмінено дію вищезгаданого наказу МОН України [6].

Мета статті дослідити ставлення, ступінь обізнаності студентів-старшокурсників щодо питань інтелектуальної

власності, плагіату, купівлі контрафактного товару та використання неліцензійного програмного забезпечення, а також визначити доцільність виключення зі списку «обов'язкових» навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність».

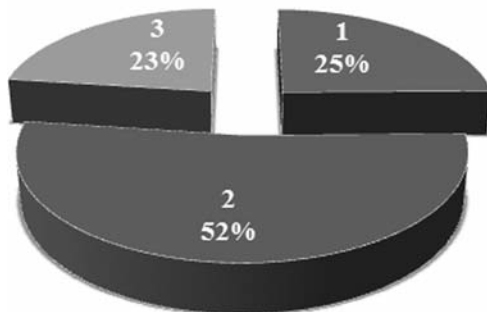
Методологія. При проведенні дослідження та написанні статті авторами використано такі наукові методи: збір, синтез і аналіз інформації. Збір інформації здійснювався у формі опитування шляхом анонімного групового анкетування. В опитуванні взяли участь 266 студентів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» п'ятого курсу денної форми навчання дев'яти факультетів, різної статі (53 % — чоловіки; 47 % — жінки), віком 19–25 років, з різними довшівською освітою, місцем проживання батьків, планами на майбутнє. Анкета містила 33 запитання як загально характеру, так і стосовно інтелектуальної власності. Анкетування проводилося на першому занятті перед початком вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність».

Основна частина. Згідно з ратифікованою 16.09.2014 р. Угодою про асоціацію між Україною та ЄС [2] Україна має забезпечити рівень захисту, аналогічний до прийнятого в ЄС, зокрема й ефективні засоби забезпечення дотримання прав. У ст. 2 згаданої Угоди акцентується увага на повазі демократичних принципів, прав людини й основоположних свобод. Інтелектуальна власність насамперед є свободою та пра-

вом людини, що забезпечується розділом 2 Конституції України [4]. Більшість студентів (74 %), які взяли участь в опитуванні, хочуть жити в Україні як високорозвиненій економічній і правовій державі. На жаль, 21 % опитуваних не хочуть бачити Україну такою, з них 11 % принципово не хочуть жити в Україні. Насторожує байдужість 5 % студентів, оскільки розвиток і процвітання держави в руках та діях, а не в бездіяльності кожного громадянина України.

Питання поширення знань про інтелектуальну власність є актуальним для України, тому що воно пов'язане із ситуацією стосовно захисту й дотримання прав інтелектуальної власності та проблемами, які інколи виникають унаслідок ще недостатнього рівня знань і низького рівня культури за цим напрямом у суспільстві [7].

Особливістю права інтелектуальної власності є те, що воно неосяжне, його не можна торкнутися чи побачити, тому у свідомості більшості людей використання контрафактної продукції не є порушенням прав, тобто проступком/злочином, що підтвердили результати опитування студентів. Так, на запитання щодо плагіату робіт під час навчання (це стосується рефератів, курсових проектів, дипломних робіт) 23 % опитаних відповіли, що постійно «скачують» роботи в інтернеті та видають їх за власні, проставляючи на них своє прізвище (рис. 1) для складання поточного та семестрового контролю.

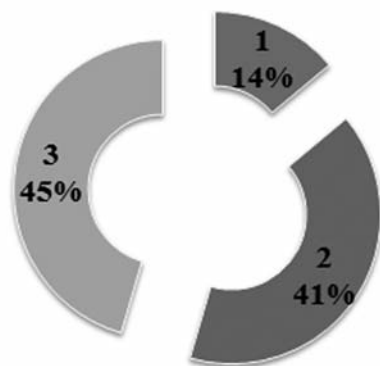
Відповіді на запитання анкети

"За період навчання доводилось Вам "скачувати" роботи в інтернеті і видавати за свою роботу"?

- 1) ні, ніколи;
- 2) пару разів за період навчання;
- 3) завжди так роблю.

Рисунок 1. Ставлення студентів до плагіату під час навчання*

*тут і далі рисунки в авторській редакції)

Відповіді на запитання анкети

"Як Ви відноситеся до пропозиції щодо внесення положення до нового Закону України "Про вищу освіту" про виключення студента за ВНЗ за виявлений плагіат"

- 1) справедливе твердження;
- 2) не справедливе твердження;
- 3) внесення цього положення нічого не змінить в системі вищої освіти

Рисунок 2. Ставлення студентів до внесення поправок в Закон України «Про вищу освіту» стосовно плагіату

При цьому вражає, що 45 % студентів, які взяли участь в дослідженні, вважають несправедливим включення до Закону України «Про вищу освіту» положення про виключення студента з вишу за плагіат під час навчання (рис. 2). Це свідчить, зокрема, про небажання отримувати знання, основу професіоналізму та компетентності майбутнього фахівця і вказує на відсутність поваги до результатів творчої праці, особистих майнових прав автора.

Звісно, в Законі України «Про вищу освіту» такого положення немає, це було лише припущення авторів, однак регулювання питання плагіату в роботах студентів потрібне та можливе. Наприклад, шляхом виключення студен-

тів за академічну заборгованість, використання навчальними закладами програм з інструментами для визначення унікальності текстів і формування професійної та наукової етики, коли кожен студент, викладач, аспірант та ін. будуть розуміти, що мета навчання — це отримані знання та професійна компетентність, а не формальні «відписки». Важливим кроком у напрямі зменшення кількості плагіату є оприлюднення інформації про осіб та види покарання за привласнення чужої творчої праці (табл. 1) [8–10].

Низький рівень обізнаності та культури серед молоді у сфері інтелектуальної власності сприяє такому ж формуванню особистості. Наприклад, 40 %

Таблиця 1. Виявлення плагіату в наукових роботах (дисертаціях) високопосадовців різних країн

Країна	Рік виявлення	Прізвище, посада особи
Німеччина	2011	Сільвіана Кох Мерин, віце-президент Європарламенту;
	2011	Карл-Теодор Гуттенберг, міністр оборони ФРН;
	2013	Аннетта Шаван, Міністр освіти
Румунія	2012	Виктор Понта, прем'єр-міністр
Іран	2009	Міністр науки та транспорту
Індія	2012	Головний науковий радник уряду
Угорщина	2012	Пол Шмітт, президент
Росія	2012	Олександр Клімов, заступник голови Міністерства освіти

ОСВІТА З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

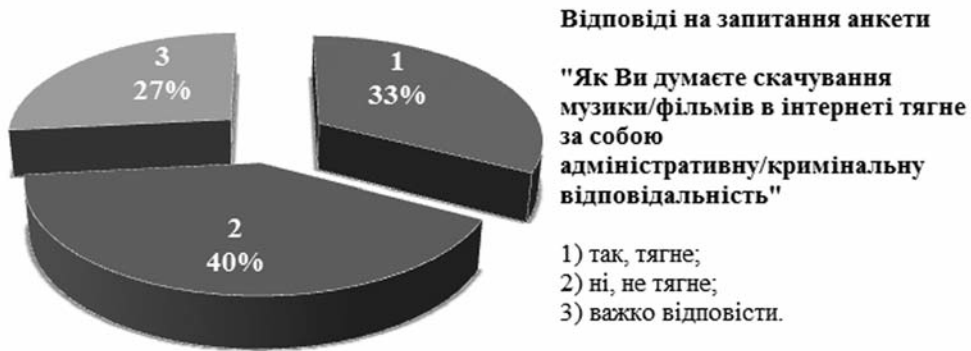

Рисунок 3. Обізнаність студентів щодо відповідальності за порушення права інтелектуальної власності

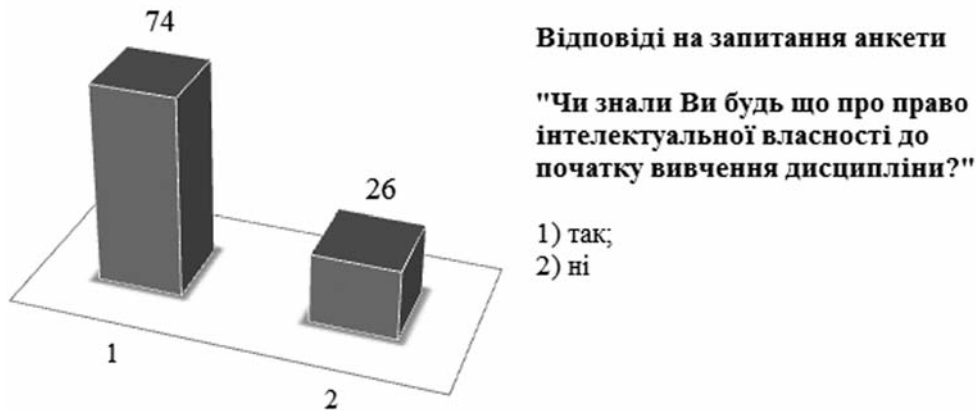

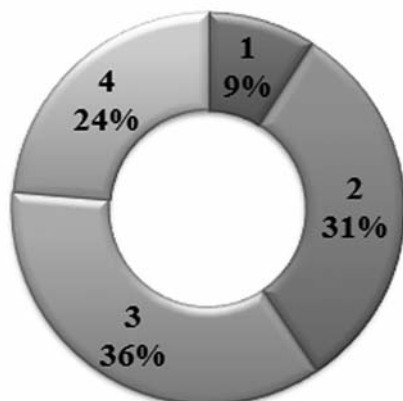
Рисунок 4. Обізнаність студентів щодо питань інтелектуальної власності до початку вивчення відповідної дисципліни

опитаних вважають, що скачування в мережі інтернет музики/фільмів не тягне за собою відповідальності (рис. 3), тому що це не є порушенням права інтелектуальної власності, а 27 % узагалі «важко відповісти на це запитання».

Ці 67 % студентів є потенційними порушниками, бо 26 % з опитаних нічого не знали про право інтелектуальної власності до початку вивчення дисцип-

ліни «Інтелектуальна власність» (рис. 4) на п'ятому курсі вишу.

У 2013 р. офіс торговельного представництва США (USTR) вніс Україну до, так званого, Списку 301 [11] як країну, в якій не приділяється достатньо уваги захисту прав інтелектуальної власності, країна, котра допускає значні порушення, що спричиняє негативні наслідки для компаній США. Багато наших співвітчизників

Відповіді на запитання анкети

"Яке співвідношення ліцензійного та неліцензійного програмного забезпечення встановлено на Вашому ПК?"

- 1) використовую тільки ліцензійні продукти;
- 2) переважно ліцензійне;
- 3) переважно не ліцензійне;
- 4) все не ліцензійне.

Рисунок 5. Співвідношення ліцензійного програмного продукту встановлено на персональних комп'ютерах студентів

вважали не зовсім справедливим внесення України до «чорного» списку піратів, однак опитування студентів показало (рис. 5), що 9 % опитаних використовують лише ліцензійне програмне забезпечення, а 24 % тільки неліцензійне.

У першому пункті документа «Пріоритетні напрямки роботи Державної служби інтелектуальної власності України на 2015–2017 рр.» [12] було акцентовано увагу на підвищення рівня захисту об'єктів авторського та суміжного прав і поступовому зниженні позиції України в «чорному» Списку 301 з перспективою подальшого повного виключення з нього. У лютому 2015 р. Україна перемістилася на рівень вище у Списку країн пріоритетного спостереження (*PriorityWatchList*), однак це так званий «бонус» для країни зі складною політичною ситуацією для заохочення та стимулювання подальших дій держави щодо надання достатнього захисту праву інтелектуальної власності.

Без сумніву, можна сказати, що на значний відсоток використання неліцензійного програмного продукту впливає політична, економічна, соціальна ситуація в країні: війна, занепад промисловості малого та середнього бізнесу, розчарування людей, під-

вищення цін на продукти харчування, комунальні послуги, транспорт, що не дозволяє переважній більшості населення придбавати ліцензійні продукти. Матеріальне становище студентів як суб'єктів дослідження значною мірою залежить не лише від стипендії, а більшою мірою забезпечується рівнем сукупного доходу родини. Як показало дослідження, у 25 % опитаних студентів сукупного доходу родини вистачає лише на їжу й одяг, а 48 % опитуваних можуть дозволити собі купівлю дрібної побутової техніки. Оскільки середній набір програм для персонального комп'ютера студента технічного вишу коштує понад 6310,23 дол. США (табл. 2), то дозволити собі «розкіш» використання ліцензійного програмного продукту можуть одиниці.

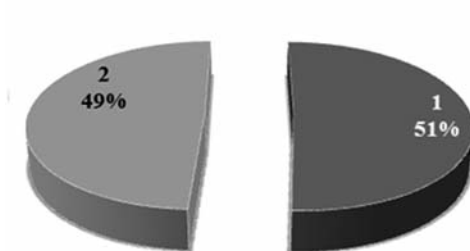
Проте подальше дослідження показало (рис. 6), що 49 % респондентів не стали б витратити кошти на ліцензійні продукти, навіть якщо дохід родини дозволяв би, мотивуючи це тим, що «навіщо платити, якщо можна скачати безкоштовно».

Тут варто згадати про таке поняття, як менталітет (система переконань, уявлень, поглядів індивідууму чи суспільної групи, відтворення сукупного досвіду попередніх поколінь [14]), який

Таблиця 2. Вартість ліцензійного програмного продукту станом на 10.09.2015 р. в інтернет-магазині [13]

№	Тип продукту	Назва програмного продукту	Ціна, дол. США
1	Операційна система	Ліцензія Windows 8.1 Professional	177,28
2	«Офіс»	Microsoft Office 2013 Standard, Office Home and Student RT 2013 Commercial Use, Word 2013, Excel 2013, PowerPoint 2013, OneNote 2013, Outlook 2013, Publisher 2013, Office Web Apps	366,27
3	Антивірус	Kaspersky Internet Security	29,83
4	Мультимедіа, графіка та дизайн	Photoshop CC (робота з фото), Додатки до Photoshop CC — Adobe Photoshop Elements 13 and Adobe Premiere Elements 13, Pinnacle Studio 18 Ultimate (робот з відео), CorelDRAWGraphicsSuite X5 (графічний редактор)	427,00 150,32 138,04 327,65
5	Перекладач	ABBY Lingvo x6 багатомовний, професійна версія	32,57
6	Програми для проектування	AutoCAD LT 2016 КОМПАС-3D V16	1164,00 2152,00
7	Програмування	Delphi XE8	1081,00
8	Освіта, наука	FineReader 12 Professional	69,13
9	Додаткові програми	CleanMyPC, Архіватор RAR, Nero 14, WebSite X5 Compact 10	47,14 34,88 89,56 23,04
Усього			6310,23

Відповіді на запитання анкети:

"Якби достаток Вашої родини міг дозволити використовувати лише ліцензійні продукти (програми, музика, фільми), то Ви:"

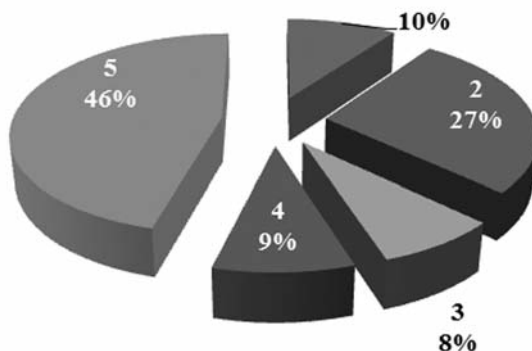
- 1) використовували б лише ліцензійні продукти;
- 2) нічого не змінювали б, навіть платити, якщо можна скачати безкоштовно.

Рисунок 6. Ставлення респондентів до використання ліцензійного програмного продукту

формується на основах загального історичного, економічного, культурного, соціального розвитку конкретної спільності людей. На жаль, менталітету українців притаманні такі характеристики, як жадібність, соціальна заздрість, неповага до влади та невиконання законів [15]. Це підтверджують результати проведеного опитування щодо оплати проїзду у громадському транспорті. Так, наприклад, 50 % студентів відповідально ставляться до свого громадського обов'язку та завжди платять за проїзд, 7 % цілеспрямовано намагаються проїхати «зайцем», а 43 % оплачують, якщо до них особисто підійде кондуктор. Також показовим є раніше обговорене запитання анкети про ставлення до використання ліцензійного програмного продукту в разі наявності достатньої кількості коштів. Так, 49 % опитаних продовжували б використовувати контрафактну безкоштовну продукцію (рис. 6). Як зазначено в Указі президента про Національну стратегію розвитку освіти на період до 2021 р., до переліку завдань Національної стратегії належать побудова ефективної системи національного виховання на засадах загальнолюдських, політкультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянина України та світу, підго-

товка молоді до свідомого вибору сфери життєдіяльності. Завдання освіти — це розвиток мислення, орієнтованого на майбутнє [16]. Уряд країни й Міністерство освіти та науки України вбачає це майбутнє у розвинених, культурних, творчих, законослухняних українцях, при цьому виключає з переліку «обов'язкових» не єдиний, проте найсуттєвіший спосіб поінформованості молоді щодо питань права інтелектуальної власності — дисципліну «Інтелектуальна власність».

З 2012 р. щороку за ініціативи Українського альянсу по боротьбі з підробками та піратством за підтримки Державної служби інтелектуальної власності України, Державної митної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Українського національного комітету Міжнародної торгової палати у м. Київ проводиться акція «Я купую справжнє! Я не купую підробку» [17], де всі охочі можуть відвідати музей підробок і прослухати інформацію про шкоду, котрої завдають контрафактні товари. Проведене авторами дослідження щодо ставлення студентів до свідомої купівлі контрафакту показало (рис. 7), що більша частина — це 46 % опитаних — не акцентують свою увагу на брендових товарах, 27 % дуже рідко свідомо купують підробки, а от 9 % студентів завжди купують дешевший фальсифікат, оскільки на оригінальні речі не вистачає коштів. Оби-

Відповіді на запитання анкети

"Чи купуєте Ви товари світових брендів, знаючи, що вони є підробкою?"

- 1) ні, ніколи;
- 2) дуже рідко;
- 3) часто купую;
- 4) завжди купую;
- 5) байдуже ставлюся до брендових товарів

Рисунок 7. ставлення студентів до свідомого придбання товарів-підробок

раючи набагато дешевший товар-підробку, заощадливі споживачі завдають матеріальної шкоди як виробнику/власнику оригінальної торговельної марки, так і собі, позаяк контрафактний товар не може гарантувати покупцям належної якості, безпеки та становить загрозу для добробуту і здоров'я людей.

Свідомий вибір купівлі підробленого товару лежить на споживачі, однак несумлінні виробники, порушуючи статті Закону України «Про недобросовісну конкуренцію» [18], вводять в оману покупця. Так, лише 38% опитуваних студентам ніколи не доводилося купувати підробку під виглядом оригіналу (рис. 8), 39% студентів декілька разів попадалися на гачок правопорушників і в подальшому були більш обачними, 5% респондентів часто несвідомо купували фальсифікат.

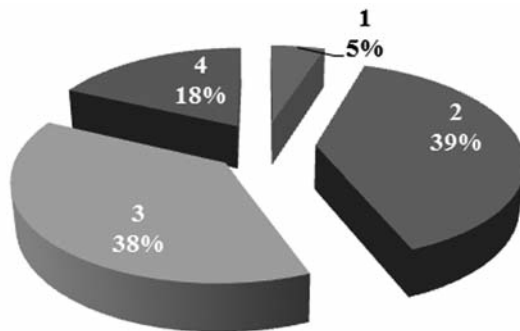

Рисунок 8. Випадки несвідомої покупки підробок

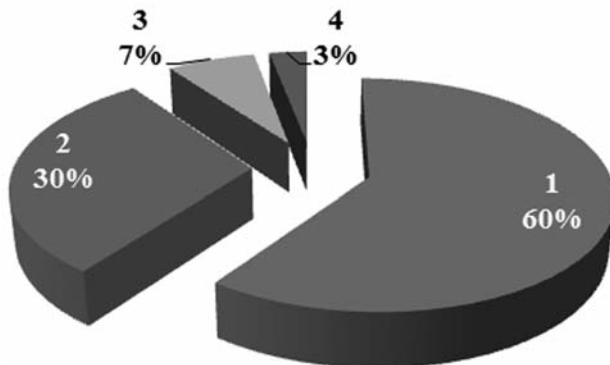

Рисунок 9. Розподіл засобів масової інформації по кількості інформації про покарання за порушення права інтелектуальної власності

Це ще раз підтверджує низький рівень обізнаності щодо права інтелектуальної власності та культури серед молоді. Так на питання анкети «Чи бачили Ви інформацію у засобах масової інформації про покарання за порушення права інтелектуальної власності?» 45% студентів відповіли, що ніколи і ніде не бачили вищезгадану інформацію. Це свідчить про недостатню роботу компетентних органів з цього питання. З тих студентів, які чули/бачили раніше інформацію про порушення права інтелектуальної власності, 60% бачили інформацію в інтернеті (рис. 9), що цілком закономірно, оскільки саме там молодь проводить більшість свого часу, 30% опитуваних інформацію бачили по телебаченню, а 7% — у періодичній літературі.

У 2014 р. на телебаченні транслювалася соціальна реклама «Ігноруй піра-

Відповіді на запитання анкети:

"Чи доводилося Вам купувати підробку, хоча продавець завіряв Вас, що це оригінал відомого бренду?"

- 1) так, часто;
- 2) було декілька разів;
- 3) ні;
- 4) важко відповісти

Бачили інформацію про порушення права інтелектуальної власності у:

- 1) мережа інтернет;
- 2) по телебаченню;
- 3) періодична література;
- 4) інше.

тів! Не порушуй авторські права» за ініціативи «Чисте небо». У кампанії знялися суддя проекту «Україна має талант» на телеканалі СТБ Ігор Кондратюк, ведучий «1+1» Юрій Горбунов, телеведучий і директор телеканалів «Футбол 1»/«Футбол 2» Олександр Денисов, директор відділу маркетингу Mondelez Україна Наталія Ревіка та директор агентства OMD Optimum Media Віталій Матвеев [19], які закликали глядачів не бути піратами та не скачувати музику, фільми тощо, порушуючи права правласників. Здобутки від кампанії були такі: як повідомляла прес-служба у 2014 р., 33 сайти повністю припинили нелегально розміщувати контент учасників ініціативи «Чисте небо», 27 з них почали використовувати контент, який їх цікавить, через легальний плеєр. На жаль, вона була не тривалою, імовірно через брак ефірного часу.

Підсумовуючи вищесказане, можна виділити кроки, котрі необхідно зробити у напрямі євроінтеграції у сфері інтелектуальної власності:

- 1) популяризувати інтелектуальну власність у ЗМІ та мережі інтернет серед дітей та молоді. Для цього потрібно в ЗМІ висвітлювати питання та судові справи у сфері інтелектуальної власності, випадки недобросовісної конкуренції та наслідки порушення права інтелектуальної власності як для правласника, так і для порушника. Варто розробити цикл передач для шкільного та юнацького віку про результати творчої/інтелектуальної діяльності, наприклад, про винаходи, що принесли власникам мільйони;
- 2) привертати увагу до питань інтелектуальної власності школярів старших класів, стимулювати їх до творчої діяльності;
- 3) формувати необхідний рівень знань з права інтелектуальної власності серед населення. Для цього необхідно поновити дисципліну «Інтелектуальна власність» у перелі-

ку обов'язкових дисциплін вивчення у вишах і, можливо, не на п'ятому курсі, а на третьому-четвертому, щоби при написанні кваліфікаційної роботи молодшого спеціаліста студент знав, як правильно використовувати вже наявну науково-технічну інформацію, що плагіат — це порушення прав, і яким можуть бути наслідки від порушення права інтелектуальної власності. А для людей, що здобувають наукові ступені, необхідно запровадити поглиблений курс «Інтелектуальної власності», оскільки вони є науковим потенціалом нації та мають знати, як можна захистити свої права на результати творчої та інтелектуальної діяльності;

- 4) виховувати повагу до власності іншої людини, зокрема інтелектуальної праці та її результатів. Тут стане у пригоді соціальна реклама про видатних винахідників, письменників, композиторів, художників, їхній внесок у розвиток держави та людства, результати їхньої творчої/інтелектуальної діяльності;
- 5) інформувати населення про можливі збитки від використання контрафактної продукції, тому що доки буде попит на контрафактний товар, доти він буде на ринках нашої країни;
- 6) доводити до широкого загалу, а особливо до молоді, інформацію про можливі наслідки та відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, наприклад через програму, що пояснювала б, чому піратство — це порушення прав (причому, ініціатива «Чисте небо»).

Висновок. Європейські ідеали є переважно загальнолюдськими, а їхня «європейськість» часто полягає лише в тому, наскільки їх готові втілювати та відстоювати самі європейці. Однак результати дослідження показали доволі низький рівень знань та поваги до творчої праці, втіленої в об'єктах інтелектуальної власності. За умов, які

склалися в країні (політичних, економічних, соціальних, культурних негаразди), виключення дисципліни «Інтелектуальна власність» з переліку обов'язкових видається недоцільним, оскільки, на думку авторів, зараз необхідно спрямувати активні дії на ос-

мислення українським суспільством значущості та необхідності законного застосування прав інтелектуальної власності. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Килимник Ю. *Украина — родина шести Нобелевских лауреатов* / Юрий Килимник [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.day.kiev.ua/ru/article/obshchestvo/ukraina-rodina-shesti-nobelevskih-laureatov>.
2. *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
3. Цюпин Б. *Європейські цінності: реальність чи міф?* [Електронний ресурс] / Б. Цюпин. — Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25131805.html>.
4. *Конституція України від 28.06.1996 р. : у ред. Закону України «Про внесення змін до Конституції України» № 2222-IV від 08.12.2004 р.* — К. : Велес, 2005. — 48 с. — (Офіційний документ).
5. *Конституція України від 28.06.1996.*
6. Фордзюн Ю. І. *Основи інтелектуальної власності : навч. посібн.* / Ю. І. Фордзюн, В. М. Кабацій — К. : Кондор, 2013. — 208 с.
7. *Українські фахівці стурбовані рішенням Міносвіти щодо відміни викладання предмету інтелектуальної власності у ВНЗ.* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ep-ua.tv/novini/podii/4639.html>.
8. *Українські фахівці стурбовані рішенням Міносвіти щодо відміни викладання предмету інтелектуальної власності у ВНЗ,* <http://ep-ua.tv/novini/podii/4639.html>.
9. *Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період до 2021 р.* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://sips.gov.ua/ua/plans_reports.html.
10. *Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період до 2021 р.,* http://sips.gov.ua/ua/plans_reports.html
11. *Почему в Европе так много скандалов из-за плагиата? («ForeignPolicy», США)* [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://inosmi.ru/world/20120822/197055486.html#ixzz3pHeDTzg1>

- Pochemu v Evrope tak mnogo skandalov yz-za plahyata?* («ForeignPolicy», SShA), <http://inosmi.ru/world/20120822/197055486.html#ixzz3pHeDTzg1>
9. Уличенная в плагиате министр образования Германии подала в отставку. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://zn.ua/WORLD/ulichennaya-v-plagiate-ministr-obrazovaniya-germanii-podala-v-otstavku.html>.
- Ulichennaya v plagiate ministr obrazovaniya Germanii podala v otstavku*, <http://zn.ua/WORLD/ulichennaya-v-plagiate-ministr-obrazovaniya-germanii-podala-v-otstavku.html>
10. Габдрашитова И. Высокие плагиатчики [Электронный ресурс] / И. Габдрашитова. — Режим доступа : <http://newsbabr.com/?IDE=120639>.
- Habdrashytova Y. Vysokye plagiatchiky*, <http://newsbabr.com/?IDE=120639>
11. Прохоров-Лукин Г. Украина. список 301: причины и следствия. [Электронный ресурс] / Г. Прохоров-Лукин. — Режим доступа : <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3222202-ukrayna-spysok-301-prychyny-y-sledstviya>.
- Prokhorov-Lukin H. Ukraina: spysok 301: prichyny i sledstvia*, <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3222202-ukrayna-spysok-301-prychyny-y-sledstviya>.
12. Пріоритетні напрямки роботи Державної служби інтелектуальної власності в Україні на 2015–2017 рр. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://sips.gov.ua/i_upload/file/prior-napr-rob-2015-2017.pdf.
- Prioritetni napryamky roboty Derzhavnoyi sluzhby intelektual'noyi vlasnosti v Ukrayini na 2015–2017 rr.*, http://sips.gov.ua/i_upload/file/prior-napr-rob-2015-2017.pdf
13. Електронний магазин програмних продуктів «Softkey» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.softkey.ua/catalog/index.php?CID=405#page3ю>
- Elektronus mahazyn prohramnykh produktiv «Softkey»*, <http://www.softkey.ua/catalog/index.php?CID=405#page3ю>
14. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Менталітет>.
- Wikipediya*, <https://uk.wikipedia.org/wiki/Менталітет>
15. Основні риси та проблеми українського національного менталітету [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://5ka.at.ua/load/sociologija/osnovni_risi_ta_problemi_ukrajinskogo_nacionalnogo_mentalitetu_referat/56-1-0-24919
- Osnovni rysy ta problemy ukrajins'koho natsional'noho mentalitetu*, http://5ka.at.ua/load/sociologija/osnovni_risi_ta_problemi_ukrajinskogo_nacionalnogo_mentalitetu_referat/56-1-0-24919
16. Указ президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.». [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
- Ukaz prezydenta Ukrayiny «Pro Natsional'nu stratehiyu rozvytku osvity v Ukrayini na period do 2021 r.»*, <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
17. Я купую справжнє! Я не купую підробок! [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://uaacr.org/index.php/podiji/8-event-ukr/473-znovu-cherven-i-vkotre-zvuchit-ya-kupuju-spravzhne-ya-ne-kupuju-pidrobok.html>.
- «Ya kupuju spravzhnye! Ya ne kupuju pidrobok!»*, <http://uaacr.org/index.php/podiji/8-event-ukr/473-znovu-cherven-i-vkotre-zvuchit-ya-kupuju-spravzhne-ya-ne-kupuju-pidrobok.html>.
18. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР.
- Zakon Ukrayiny «Pro zakhyst vid nedobrosovisnoyi konkurentsiiyi» vid 07.06.1996 № 236/96-VR.*
19. Ініціатива «Чисте небо» запускає рекламну кампанію «Ігноруй піратів! Не порушуй авторські права» [Електронний ресурс]. — Режим доступу :

<http://www.telekritika.ua/rinok/2015-01-20/102720>.

Iniatsiyyva «Chyste nebo» zapuskaye reklamnu kampaniyu «Ihnoruy pirativ! Ne porushuy avtors'ki prava», <http://www.telekritika.ua/rinok/2015-01-20/102720>.

Надійшла до редакції 18.01.2016 р.

Солощук М., Шуба І. Судьба дисциплины «Интеллектуальная собственность» во времена перемен. В статье исследовано отношение, осведомленность студентов-пятикурсников относительно вопросов интеллектуальной собственности, плагиата, покупки контрафактного товара. Рассмотрены проблемные вопросы формирования образования как необходимого условия обеспечения демократического общества. Доказана нецелесообразность исключения из списка обязательных дисциплины «Интеллектуальная собственность».

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, плагиат, контрафакт, евроинтеграция, менталитет, осведомленность, лицензионный программный продукт

Soloshchuk M., Shuba I. Fortune of «Intellectual property» discipline in times of changes. The article examined the relationship, the awareness of students of fifth year on the issues of intellectual property, plagiarism, buying counterfeit goods. Problem questions of formation of education as a prerequisite for a democratic society. It has been proven unreasonableness delisting mandatory discipline «Intellectual Property».

Keywords: intellectual property, plagiarism, counterfeiting, european integration, the mentality, awareness, licensed software